

Список використаних джерел:

«Компрессорное и энергетическое машиностроение» №1, 2015, Научно-технический производственный информационный журнал. 57 с.

Кодекс ГТС

Постанова НКРЕКП №457 від 19.06.2018 р. Про встановлення тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу в підземних сховищах газу АТ «УКРТРАНСГАЗ». Газета «Урядовий кур'єр», 31.07.2018, № 141.

Постанова НКРЕКП №1701 від 10.12.2018 р. Про встановлення тарифу на відпуск електричної енергії АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ». офіційний веб-сайт <http://www.nerc.gov.ua>

УДК 338. 24

МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ НА ПРИНЦИПАХ ПРЕВЕНТИВНОСТІ

У. Я. Андрусів

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: andrusivu@ukr.net

умовах мінливого зовнішнього середовища та викликів сьогодення для досягнення успіху в конкурентній боротьбі підприємства регіону повинні використовувати не тільки наявні у них знання, навички та компетенції, але й продукувати нові, інноваційні, отримані в процесі постійного пошуку, зокрема, імплементувати нові інноваційні технології управління з метою підсилення своїх конкурентних можливостей.

Враховуючи те, що конкуренція – одна з головних рис ринкового господарства, поглиблене вивчення теоретико-методологічних моделей її введення на сьогодні набуває виняткової важливості. Причому для країн, які стали на шлях ринкової економіки, до конкуренції має бути підхід як до процесу створення умов розвитку суб'єктів ринкових відносин. Дотримуємось бачення, що, з поміж іншого, сучасна конкуренція на вітчизняних теренах має містити стимули до творчого процесу, іншими словами - доречним є виокремлення своєрідної функції творення, яка має забезпечувати змагання не заради банальної перемоги в статистиці, а формування платформи для динамічного маневрування в конкурентному просторі [1].

Методи оцінки та аналізу конкурентоспроможності детально описані у наукових роботах Драган О. [2], Кобиляцького Л. [3], Захарчина Г. [4], Тарнавської Н. [5], Царьова В. [6], Янкового О. [7] Андрусів У. [8, 9, 10] та ін.

Погоджуюсь з думкою С. Воловодюк [1, с.14] щодо необхідності розглядати конкурентоспроможність на рівні підприємства та галузі як інструмент забезпечення ефективного виробництва у поточній і довгостроковій

перспективі та основу конкурентоспроможної національної економіки.

Вважаю, що забезпечення конкурентоспроможності будь-якого суб'єкта ринкових відносин має здійснюватись на засадах певних вихідних положень – принципів. Тому, на сьогодні конкурентоспроможність має характеризувати можливості і динаміку пристосування гравця ринку будь-якого рівня до умов ринкової конкуренції, що передбачає впровадження у практичне використання принципів превентивності. Превентивність (лат. *praeventivus* – запобіжний) комплекс заходів та інструментів спрямованих на попередження або зменшення наслідків негативних подій. Слід вказати, що даний напрямок у науковій економічній літературі є мало дослідженим та недостатньо висвітленим [1, 9].

Авторське бачення щодо дії принципів превентивності полягає у наступному: принципи превентивності вміщують у собі уміння гнучко реагувати на зміну кон'юнктури ринку силою внутрішнього потенціалу, що дозволяє уникати критичних ситуацій у підприємстві та є однією з основних заporук успіху в конкурентній боротьбі.

На наше переконання використання принципів превентивності у механізмі забезпечення конкурентоспроможності для суб'єктів ринкових відносин будь-якого рівня дозволить сформувати умови щодо набуття стратегічного рівня конкурентоспроможності із відповідною збалансованістю на оперативному та тактичному рівнях.

Імплементация принципів превентивності для забезпечення конкурентоспроможності підприємств регіону дасть можливість їм:

навчитись умінню гнучко реагувати на зміну кон'юнктури ринку силою внутрішнього потенціалу, що дозволяє уникати критичних ситуацій у підприємстві та є однією з основних заporук успіху в конкурентній боротьбі;

дозволяє у механізмі забезпечення конкурентоспроможності підприємств для суб'єктів ринкових відносин будь-якого рівня сформувати умови щодо набуття стратегічного рівня конкурентоспроможності із відповідною збалансованістю на оперативному та тактичному рівнях;

для країн, які стали на шлях ринкових реформ, розвиток матеріальної складової реального сектору економіки генерує превентивний потенціал конкурентоспроможності.

Провівши, огляд літературних джерел [3,4,5,6], щодо принципів превентивності різними науковцями, ми дійшли висновку, що підприємствам необхідно зменшувати загрози як внутрішнього, так зовнішнього характеру; негативний вплив факторів зміни ринкового середовища, які так чи інакше мають вплив на посилення чи послаблення конкурентних переваг. Вирішення зазначених проблем є особливо актуальним для суб'єктів господарювання із тривалим циклом виробництва, капіталомістких та сезонних виробництв, що і зумовлює використання принципу превентивності при забезпеченні конкурентоспроможності підприємств, а використання принципу превентивності дозволить сформувати умови щодо набуття стратегічного рівня конкурентоспроможності із відповідною збалансованістю на тактичному рівні.

Для цього сформуємо структурно-логічну схему послідовності процесу оцінки конкурентоспроможності підприємств регіону на принципах превентивності, який наведений на рис. 1.

Рис. 1 Структурно-логічна схема послідовності процесу забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності

Джерело: авторська розробка

Отже, можемо підсумувати, що забезпечення конкурентоспроможності підприємств регіону на принципах превентивності дозволить в подальшому розробити методику оцінки конкурентоспроможності підприємств спрямований на постійний моніторинг внутрішнього та зовнішнього середовищ, збір та аналіз інформації щодо основних показників, що характеризують підприємство, з метою раннього виявлення загроз конкурентоспроможності, оцінювання можливих причин і прогнозування

наслідків цих змін.

Список використаних джерел:

Воловодюк С. С. Забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу на принципах превентивності / С. С.Воловодюк // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. – 2016. – Вип. 2(14). – С. 103–109.

Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю. – К.: Зовнішня торгівля, 2003. – 302 с.

Захарчин Г.М. Забезпечення конкурентоспроможності та розвиток організаційної культури підприємства: сучасна парадигма і прикладний аспект.

Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика: Монографія / Н. П. Тарнавська. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 506 с.

Царев В.В. Оценка конкурентоспособности предприятия (организации). Теория и методологи: учеб.пособие / В.В.Царев, А.А.Кантарович, В.В. Черныш. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 799 с.

Янковий О.Г. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: Монографія. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.

Andrusiv, U. Ya. Methods of competitiveness assessment of agricultural enterprise in eastern Europe / Dovgal O. V., Kravchenko M. V., Demchuk N. I., Novikov O.Y., Lesik I. M. / Regional Science Inquiry, Vol. IX, (2), 2017, pp. 231-242.

Андрусів У. Я., Довгаль О.В. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств на принципах превентивності / У. Я. Андрусів // “Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб’єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади” матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 грудня 2017 р. м. Миколаїв: 2017. – С.241-243.

Андрусів У. Я. Бенчмаркінг в системі контролінгу як дієвий інструмент регіонального розвитку / У. Я. Андрусів // Цифрова економіка: тренди та перспективи : матер. Міжнародної наук-практ.конф. [Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.]. Тернопіль: 2018.- С.38-40.

УДК 330.322.2:622.323

ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРИ ОСВОЄННІ РОДОВИЩ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ІЗ СЛАНЦЕВИХ ФОРМАЦІЙ Я. С.

Витвицький, Д. О. Паневник

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу e-mail: pek@nung.edu.ua

Одним із важливих завдань по нарощуванню обсягів власного видобутку природного газу в Україні є розробка покладів сланцевих формацій і це